

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ФІЗИКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ МЕТАЛІВ ТА СПЛАВІВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказом ФТІМС НАН України
від 17.06.2020 р. №62а-Оп

ПОЛОЖЕННЯ
про розроблення, затвердження, моніторинг та перегляд
освітніх програм у ФТІМС НАН України

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Положення про розроблення, затвердження, моніторинг та перегляд освітніх програм у Фізико-технологічному інституті металів та сплавів НАН України (далі – Положення) визначає процедури розроблення, затвердження, оновлення та удосконалення освітньо-наукових програм у ФТІМС НАН України (далі – Інститут).
- 1.2. Положення створено з метою упорядкування, уніфікації та прозорості проведення визначених процедур за освітніми програмами Інституту згідно з системою внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ФТІМС НАН України.
- 1.3. Положення розроблено відповідно до Національної рамки кваліфікацій, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», наказів Міністерства освіти і науки України, Положення про акредитацію освітніх програм, Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти, Статуту та нормативних документів Інституту та ґрунтується на таких матеріалах: Довідник користувача ЄКТС, Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, Методичні рекомендації Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.
- 1.4. У цьому Положенні терміни вживаються у такому значенні:
 - 1) **Випускна атестація** – встановлення відповідності результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (далі – здобувачі ВО) вимогам освітньо-наукової програми. Форми випускної атестації: захист кваліфікаційної роботи. Форми випускної атестації здобувачів ВО, що навчаються за певною спеціальністю та освітньою програмою, визначаються стандартом вищої освіти (далі – СВО) та освітньою програмою відповідної спеціальності.
 - 2) **Гарант освітньої програми** – науковий працівник Інституту, призначений наказом директора для організації та координації діяльності щодо реалізації впровадження, моніторингу та перегляду освітньої програми, а також для забезпечення і контролю якості підготовки здобувачів ВО за спеціальністю в межах окремої освітньої програми та рівня вищої освіти.
 - 3) **Кваліфікація освітня** – це визнана закладом вищої освіти та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених СВО та здобутих особою результатів навчання (компетентностей).
 - 4) **Кваліфікація професійна** – це визнана кваліфікаційним центром, суб'єктом освітньої діяльності (зокрема, закладом вищої освіти), іншим уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність.
 - 5) **Кваліфікаційний рівень** – структурна одиниця Національної рамки кваліфікацій, що визначається певною сукупністю компетентностей, які є типовими для кваліфікацій даного рівня.
 - 6) **Компетентність інтегральна** – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності.
 - 7) **Компетентності (загальні)** – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача ВО в різних галузях та для його особистісного розвитку.
 - 8) **Компетентності (спеціальні/фахові)** – компетентності, актуальні для предметної області та важливі для успішної діяльності за певною спеціальністю.

- 9) **Опис освітньої програми** – документ, що містить: перелік освітніх компонентів, їх логічну послідовність; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання і компетентності, якими повинен оволодіти здобувач ВО.
- 10) **Освітня програма** – освітньо-наукова програма, що передбачає єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, практик, індивідуальних завдань/робіт, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання і визначених компетентностей, що дає право на отримання визначеної освітньої кваліфікації або освітньої та професійної кваліфікацій.
- 11) **Програмні результати навчання** – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньо-наукової програми.
- 12) **Проектна група освітньої програми** – група науково-педагогічних та/або наукових працівників, які відповідальні за розробку освітньої програми за відповідною спеціальністю на певному рівні вищої освіти.
- 13) **Стейкхолдери** (від англ. *stakeholders* – зацікавлені сторони) **освітньої програми** – фізичні або юридичні особи, які мають зацікавленість в реалізації конкретної освітньої програми, тобто певною мірою залежать від неї та/або можуть впливати на її структуру, зміст та якість. Відносно освітньої програми стейкхолдерів поділяють на зовнішніх (роботодавці, громадські організації та об'єднання, абітурієнти та випускники Інституту тощо) та внутрішніх (здобувачі ВО, науково-педагогічні та наукові працівники і адміністративно-управлінський персонал Інституту).

Інші терміни в цьому Положенні вживаються у значенні, наведеному в Законі України «Про вищу освіту» та в Ліцензійних умовах провадження освітньої діяльності закладів освіти.

2. ПРОЕКТУВАННЯ ТА ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

- 2.1. Запровадження освітньої програми (далі – ОП) в Інституті здійснюється для задоволення потреб держави і суспільства у висококваліфікованих фахівцях, фізичних і юридичних осіб в якісних освітніх послугах, виконання замовлення ринку праці та регулюючих органів (у тому числі за прямими угодами), забезпечення професійної успішності випускників, зростання ролі Інституту у наданні освітніх послуг на міжнародному рівні (у тому числі шляхом розширення участі у міжнародних програмах академічної мобільності) за умови економічної доцільності для Інституту.
- 2.2. Освітні програми Інституту запроваджуються за ліцензованими спеціальностями з врахуванням вимог відповідних СВО (обсяг кредитів ЄКТС, перелік компетентностей випускника, результати навчання, форми випускної атестації здобувачів ВО, вимог системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти тощо). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів (за наявності), якщо інше не передбачено законодавством.
- 2.3. Назви освітніх програм повинні мати ознаки (ключові слова) назв відповідних спеціальностей, припускаючи повний збіг або використання парафрази, або за змістом відповідати цим назвам з урахуванням особливостей реалізації ОП. Необхідно уникати конфлікту назв, зокрема не використовувати повністю або частково назви інших галузей освіти та спеціальностей (ця вимога не стосується випадків запровадження

міждисциплінарної ОП). Використання однакових чи практично однакових назв ОП за різними спеціальностями є неприпустимим.

- 2.4. Процес проектування нової ОП передбачає етапи аналізу та синтезу. *Етап аналізу* включає: вивчення потреб ринку праці, визначення стану ресурсного (матеріального, кадрового, інформаційного) забезпечення кафедри, визначення проектної групи та її керівника, визначення цілей ОП. *Етап синтезу* передбачає: визначення переліку освітніх компонентів, побудову структурно-логічної схеми, встановлення відповідності освітніх компонентів компетентностям та результатам навчання, які визначені ОП.
- 2.5. Ініціаторами запровадження нової ОП можуть бути випускова кафедра та/або наукові підрозділи Інституту. Утворюють проектну групу, яка готує обґрунтування запровадження нової освітньої програми (Додаток 1) та перевіряє на відповідність умовам запровадження нової ОП.
- 2.6. Проектна група із врахуванням пропозицій усіх стейкхолдерів освітньої програми розробляє проект опису освітньої програми.
- 2.7. Опис освітньої програми складається відповідно до встановленої форми (Додаток 2) та згідно з методичними рекомендаціями щодо його заповнення (Додаток 3).
- 2.8. Опис ОП оприлюднюється на офіційних веб-ресурсах Інституту для громадського обговорення (не менше місяця).
- 2.9. Після громадського обговорення освітня програма з урахуванням отриманих зауважень та пропозицій затверджується Вченою радою Інституту.

3. ЗАТВЕРДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

- 3.1. Затверджена Вченою радою Інституту освітня програма вводиться в дію відповідним наказом директора та вноситься до переліку ОП Інституту.

4. МОНІТОРИНГ ТА ПЕРЕГЛЯД ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

- 4.1. Процес реалізації освітньої програми включає її моніторинг та перегляд з метою удосконалення, що передбачає часткове оновлення або модернізацію змісту ОП.
- 4.2. **Моніторинг** ОП здійснюють для встановлення досяжності визначених цілей та результатів навчання. Моніторинг щорічно здійснює випускова кафедра. Також до участі в моніторингу можуть бути залучені експерти, професіонали-практики, здобувачі ВО та інші стейкхолдери.
- 4.3. Моніторинг ОП передбачає: щорічне опитування учасників освітнього процесу, які задіяні в реалізації ОП (здобувачі ВО, науково-педагогічні та наукові працівники, адміністративно-управлінський персонал Інституту); опитування випускників, роботодавців та інших зовнішніх стейкхолдерів; перевірку залишкових знань здобувачі ВО тощо.
- 4.4. **Оновлення** ОП передбачає внесення часткових змін до структурних елементів ОП, окрім пунктів, що стосуються особливостей ОП, її цілей і програмних результатів навчання. Таке оновлення ОП не передбачає її перезатвердження.
- 4.5. Підставами для **оновлення** ОП є:
 - результати моніторингу;
 - пропозиції учасників освітнього процесу, які задіяні в реалізації ОП;
 - пропозиції випускників, роботодавців та інших зовнішніх стейкхолдерів;

- результати оцінювання якості ОП;
 - об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру та/або інших ресурсних умов реалізації освітньої програми тощо.
- 4.6. **Модернізація** ОП передбачає внесення змін до змісту ОП, умов її реалізації, цілей ОП та/або програмних результатів навчання тощо. Зміна назви освітньої програми також є її модернізацією. Модернізована ОП проходить затвердження в порядку, визначеному цим Положенням.
- 4.7. Підставами для модернізації ОП є:
- незадовільні результати моніторингу ОП;
 - негативна динаміка набору здобувачів ВО на навчання за цією ОП;
 - висновки про недостатньо високу якість ОП за результатами її оцінювання департаментом якості освітнього процесу Інституту;
 - пропозиції стейкхолдерів щодо необхідності врахування змін, що відбулися в науковому професійному полі, змін на ринку освітніх послуг та/або на ринку праці;
 - затвердження/оновлення Стандарту вищої освіти за спеціальністю, до якої належить ОП.
- 4.8. Вчена рада Інституту затверджує оновлену або модернізовану ОП, про що вносить відповідне рішення. Зміни вносяться до відповідних структурних елементів ОП, а до опису ОП додається додаток, в якому зазначають внесені зміни.
- 4.9. Освітня програма може бути закрыта (виключена з переліку ОП Інституту):
- за поданням вченої ради Інституту;
 - в разі відсутності набору здобувачів вищої освіти на ОП два роки поспіль;
 - якщо отримано висновки про низьку якість ОП.
- 4.10. Рішення про закриття ОП приймає Вчена рада Інституту.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

- 5.1. Відомості про ОП розміщуються на сайті Інституту www.ptima.kiev.ua в розділі «Аспірантура».
- 5.2. Відповідальним за формування і зберігання друкованої версії ОП є її гарант.
- 5.3. Назви затверджених освітніх програм вносяться до переліку ОП Інституту та до Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО).
- 5.4. Зміни та доповнення до цього Положення можуть вноситися наказом директора.

Учений секретар,
к.т.н.

В. Л. Лахненко

Погоджено:
Завідувач випусковим відділом
спеціальності 136 «Металургія»
д.т.н., проф.

О. М. Смірнов

Обґрунтування запровадження нової освітньої програми

1. Короткий опис програми

Назва програми _____
Освітній рівень (ступінь) _____
Найменування спеціальності _____
Обсяг програми (в кредитах ЄКТС і роках) _____
Мета програми _____ (до 50 слів)
Предметна область _____ (до 50 слів)
Орієнтація програми _____ (до 50 слів)
Особливості програми _____ (до 50 слів)

2. Актуальність відкриття нової програми

(в довільній формі, до 300 слів: Навіщо відкривати цю програму, які переваги вона надає випускникам, які позитивні очікування для Інституту від відкриття цієї програми – у тому числі прогноз кількості студентів в розрізі формі сплати за навчання, очікування щодо впливу цієї програм на контингент інших програм)

3. Унікальність програми

(в довільній формі, до 300 слів: Пояснення неможливості досягнення цілей нової програми в рамках існуючих програм, які результати навчання не можна сформувати в межах існуючих програм)

4. Потенціал ресурсів

(в довільній формі, до 300 слів: Опис матеріально-технічного, інформаційного та кадрового потенціалу кафедри для задоволення Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності за освітньою програмою)

5. Опис ринку зацікавлених сторін

(в довільній формі, до 300 слів: які підприємства чи організації зацікавлені у новій програмі і чому, де будуть працевлаштовані випускники, чому вони матимуть конкурентні переваги перед випускниками інших програм цієї ж спеціальності)

6. Склад проектної групи

_____ (ПБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)
_____ (ПБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)
_____ (ПБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Керівник проектної групи _____

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Структура опису освітньої програми

Титульна сторінка

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ФІЗИКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ МЕТАЛІВ ТА СПЛАВІВ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ФТІМС НАН України

(протокол №___ від _____ 20__

Введено в дію наказом директора

ФТІМС НАН УКРАЇНИ від _____ 20__ № _____

Назва ОП

(назва ОП англійською мовою)

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

_____ рівня вищої освіти

за спеціальністю **XXX Назва**

галузі знань **XX Назва**

Кваліфікація: **назва кваліфікації відповідно до Стандарту вищої освіти**

Київ – **20XX** р

Преамбула

ПРЕАМБУЛА

РОЗРОБЛЕНО проектною групою:

ПОГОДЖЕНО:

ВРАХОВАНО:

Профіль освітньої програми

1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ зі спеціальності **XXX Назва**

1 – Загальна інформація	
Повна назва ЗВО та інституту/факультету	
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	
Офіційна назва ОП	
Тип диплому та обсяг ОП	
Наявність акредитації	
Цикл/рівень ВО	
Передумови	
Мова(и) викладання	
Термін дії ОП	
Інтернет-адреса постійного розміщення освітньої програми	
2 – Мета освітньої програми	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область	
Орієнтація ОП	
Основний фокус ОП	
Особливості ОП	
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	
Подальше навчання	
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	
Оцінювання	
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	
Загальні компетентності (ЗК)	
Фахові компетентності (ФК)	
7 – Програмні результати навчання	
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	
Матеріально-технічне забезпечення	
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	
Міжнародна кредитна мобільність	
Навчання іноземних здобувачів ВО	

Компоненти освітньої програми для ОНП доктора філософії

2. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТІВ ОСВІТНЬОЇ СКЛАДОВОЇ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

Код	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти/роботи, практики)	Кількість кредитів ЄКТС	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові (нормативні) компоненти ОП			
301			
302			
...			
ПО1			
...			
Вибіркові компоненти ОП			
В1			
...			
Загальний обсяг обов'язкових освітніх компонентів:			
Загальний обсяг вибіркових освітніх компонентів:			
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ СКЛАДОВОЇ ПРОГРАМИ			30

3. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

4. НАУКОВА СКЛАДОВА

Рік підготовки	Зміст наукової роботи аспіранта	Форма контролю
1 рік		
2 рік		
3 рік		
4 рік		

5. ФОРМА ВИПУСКНОЇ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВИТИ

Матриці відповідності

6. МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

	301	302	...	ПО1	ПО2	...	Наукова складова
ЗК1							
...							
ФК1							
...							

7. МАТРИЦЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНИМИ КОМПОНЕНТАМИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

	301	302	...	ПО1	ПО2	...	Наукова складова
ПРН1							
...							

Методичні рекомендації щодо заповнення опису освітньої програми

Титульний аркуш

Заповнення титульного аркушу опису освітньо-наукової програми здійснюється з врахуванням зазначення повної назви програми, її профілю, відповідності рівню вищої освіти та зазначенням кваліфікації відповідно до СВО:

Програма	Рівень ВО	Кваліфікація
Освітньо-наукова програма	Третього (освітньо-наукового)	Доктор філософії з (назва спеціальності)

Номер та назва спеціальності та номер та назва галузі знань вказується відповідно до переліку Переліку галузей знань та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів ВО в Інституті.

ПРЕАМБУЛА

- 1) Інформація **про розробників** ОП передбачає визначення керівника проектної групи та її членів до яких входить завідувач кафедри, яка реалізує ОП **наприклад**:

Керівник проектної групи:

Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь та вчене звання, посада та назва підрозділу без скорочень

Члени проектної групи:

Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь та вчене звання, посада та назва підрозділу без скорочень

Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь та вчене звання, посада та назва підрозділу без скорочень

Завідувач випускової кафедри Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь та вчене звання

- 2) Керівник проектної групи, після затвердження програми, як правило призначається гарантом програми.
- 3) Інформація про розробників ОП може містити дані про кваліфікацію та професійні інтереси розробників, врахування ними Ліцензійних вимог тощо.
- 4) Заповнення підрозділу **Погодження** передбачає висвітлення інформації про всі етапи ухвалення ОП, зокрема:
*Вчена рада ФТІМС НАН України
 (протокол № ___ від «___» _____ 202_ р.)*
- 5) Заповнення підрозділу **Враховано** передбачає висвітлення інформації про: зовнішню апробацію з зазначенням отриманих відгуків і рецензій (рецензій і відгуки додаються до ОП), врахування пропозицій стейкхолдерів, врахування рекомендацій професійних асоціацій тощо.

1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

1) Загальна інформація

–у комірці **Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації** зазначають інформацію відповідно до того, який ступінь буде присуджено з та яку кваліфікацію буде присвоєно здобувачу ВО на основі успішного завершення даної ОП (відповідно до СВО та/або професійного стандарту): Ступінь ВО – доктор філософії, Освітня кваліфікація – доктор філософії назва спеціальності;

– у комірці **Тип диплому та обсяг освітньої програми** зазначають інформацію відповідно до рівня програми та до СВО: Диплом доктор філософії, Освітня складова 48 кред.ЄКТС, термін підготовки 4 роки; наукова складова передбачає проведення власного наукового дослідження та оформлення його результатів у вигляді дисертації;

– у комірці **Наявність акредитації** подається інформація про останню акредитацію ОП, у т.ч. іноземну чи міжнародну. Вказується: назва організації, яка надала акредитацію даній програмі; країна, де ця організація розташована; період акредитації (у роках) або зазначається, що Програма не акредитована і вказується назва організації, яка ймовірно надасть акредитацію даній програмі і термін коли передбачається подача програми на акредитацію;

– у комірці **Цикл/рівень програми** вказуються рівні відповідно до НРК України та EQF-LLL й цикл відповідно до FQ-EHEA, наприклад: **для докторів філософії** – НРК України – 8 рівень;

– у комірці **Передумови** зазначаються вимоги щодо попередньої освіти та, за необхідності, вказується, що обмежує перехід на дану програму, наприклад: **для докторів філософії** – наявність ступеня магістра;

– у комірці **Термін дії** освітньої програми вказується термін дії ОП до наступного планового перегляду. Цей термін не може перевищувати 5 років та/або періоду акредитації;

– у комірці **Інтернет-адреса** постійного розміщення опису освітньої програми вказується адреса сторінки даної освітньої програми.

2) Мета освітньої програми: чітко та коротке формулювання мети (цілей) ОП з урахуванням виконання вимог НАЗЯВО:

– Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії Інституту.

– Цілі ОП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

– Цілі ОП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

3) **Характеристика освітньої програми**

– **Предметна область** зазначається згідно з Описом предметної області у відповідному СВО, наприклад: становлення, функціонування та розвиток сучасних металургійних систем у напрямках підвищення показників металургійних технологій, якості матеріалів та сплавів, способів їх обробки та енерго- і ресурсозбереження, а також набуття здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності та практики, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань, розвиток методичного й інструментального апарату фізико-хімічних досліджень; оволодіння методами розробки обґрунтування оптимальних рішень при розробці та реалізації інноваційних металургійних технологій із врахуванням сьогоденного стану та перспектив розвитку металургії та орієнтацію на актуальні спеціалізації.

– у комірці **Орієнтація** освітньої програми вказується: для докторів філософії – освітньо-наукова.

– у комірці **Основний фокус ОП** зазначається загальний або спеціальний фокус програми, наприклад:

⇒ *«Забезпечити підготовку в області металургії та підтримувати аспірантів у виконання ними наукових досліджень, що орієнтовані на отримання нових наукових знань теоретичного та/ або прикладного характеру.»*

– у комірці **Особливості ОП** зазначаються суттєві особливості предметної сфери програми, особливості обумовлені переліком програмних компетентностей, програмних результатів навчання, освітніх компонентів. Також тут може бути зазначено вимоги до міжнародної мобільності, обов'язкових видів практики, стажування або інформація про узгодження даної програми з програмами інших країн, експериментальний характер програми тощо. Наприклад:

⇒ *«Програма акцентована: – становлення, функціонування та розвиток сучасних металургійних систем у напрямках підвищення показників металургійних технологій, якості матеріалів та сплавів, способів їх обробки та енерго- і ресурсозбереження, а також набуття здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності та практики, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань, розвиток методичного й інструментального апарату фізико-хімічних досліджень; оволодіння методами розробки обґрунтування оптимальних рішень при розробці та реалізації інноваційних металургійних технологій із врахуванням сьогодишнього стану та перспектив розвитку металургії та орієнтацію на актуальні спеціалізації»*

4) Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання

– у комірці **Придатність до працевлаштування** коротко вказують про види економічної діяльності, професійні назви робіт (відповідно до ДК 003:2010), які може виконувати випускник. Також вказується можливість та/або вимога професійної Сертифікації.

– у комірці **Подальше навчання** вказується можливість для продовження навчання на вищому рівні ВО (як в межах основної предметної області, так і поза нею), наприклад: для докторів філософії – здобування наукового ступеня доктора наук на науковому рівні вищої освіти, участь у постдокторських програмах.

5) Викладання та оцінювання

– у комірці **Викладання та навчання** коротко описуються основні підходи, методи та технології, які використовуються в даній програмі. Наприклад:

⇒ *«Проблемно-орієнтоване навчання з набуттям компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у професійній галузі»;*

⇒ *«Оволодіння методологією наукової роботи, навичками презентації її результатів рідною і іноземною мовами. Проведення самостійного наукового дослідження з використанням ресурсної бази інституту та партнерів. Індивідуальне наукове керівництво, підтримка і консультування науковим керівником. Отримання навичок науково-педагогічної роботи у наукових установах та вищій школі.»*

⇒ *«усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів».*

Додатково можна зазначити як реалізується навчання через дослідження, відповідаючи на питання: *Як забезпечується повноцінна підготовка до дослідницької та викладацької діяльності в Інституті за спеціальністю та/або галуззю? Як за програмою*

реалізуються можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (проведення регулярних конференцій, семінарів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)?

– у комірці **Оцінювання** вказуються основні стратегії та методи оцінювання, наприклад:

⇒ «Проміжний контроль у формі річного звіту відповідно до індивідуального плану. Державна атестація у формі кваліфікаційних екзаменів з загальної та професійної підготовки. Апробація результатів досліджень на наукових конференціях. Публікація результатів досліджень у фахових наукових виданнях (не менше однієї у виданні, що входять до наукометричних баз Scopus, Web of Science або іншої міжнародної бази). Мультимедійна презентація результатів дисертаційного дослідження на науковому семінарі. Публічний захист дисертації у спеціалізованій вченій раді»

6) Програмні компетентності

–Інтегральна компетентність формулюється шляхом конкретизації інтегральної компетентності відповідного СВО в контексті особливостей даної ОП.

–**Загальні (ЗК) та Спеціальні (Фахові) (СК) компетентності** поділяються в свою чергу на компетентності визначені СВО і професійним стандартом (за наявності) та на компетентності, визначені проектною групою ОП. Як правило, в стандарті визначено по 8-10 загальних і фахових компетентностей, рекомендовано доповнити їх ще 3-7 програмними ЗК та СК. Формулюючи програмні компетентності, рекомендовано використовувати міжнародні зразки (проект Тюнінг, стандарти QAA тощо).

7) Програмні результати навчання

Заповнюючи даний підрозділ потрібно врахувати, що виділяються програмні результати навчання (ПРН) визначені СВО (як правило, 15-20 узагальнених ПРН, які корелюються з програмними компетентностями) та професійними стандартами (за наявності), програмні результати мають бути доповнені 3-5 ПРН, які формують особливість ОП. За бажанням розробників програми ПРН можуть бути класифіковані або за QF-ЕНЕА (Знання та розуміння, Застосування знань та розуміння, Формування суджень) або за НРК України (знання, вміння, комунікація, автономність, відповідальність).

8) Ресурсне забезпечення реалізації програми

– у комірці **Кадрове забезпечення** вказують специфічні характеристики кадрового забезпечення включаючи можливу участь закордонних фахівців та/або зазначається відповідність Ліцензійним умовам;

– у комірці **Матеріально-технічне забезпечення** вказують специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення реалізації ОП та/або зазначається відповідність Ліцензійним умовам;

– у комірці **Інформаційно-методичне забезпечення** вказують особливості інформаційного та навчально-методичного забезпечення реалізації ОП та/або зазначається відповідність Ліцензійним умовам.

9) Академічна мобільність

– у комірці **Національна кредитна мобільність** вказують, наприклад про укладені угоди про академічну мобільність, про подвійне дипломування тощо;

– у комірці **Міжнародна кредитна мобільність** вказують, наприклад про укладені угоди про міжнародну академічну мобільність (Еразмус+ K1), про подвійне дипломування, про тривалі міжнародні проекти, які передбачають включене навчання аспірантів тощо;

- у комірці **Навчання іноземних здобувачів вищої освіти** зазначаються умови та особливості програми в контексті навчання іноземних громадян, наприклад:

⇒ «для іноземних громадян навчання здійснюється англійською мовою, а українська мова вивчається як іноземна».

2. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТІВ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У цьому розділі заповнюється таблиця відповідно до форми, з урахуванням того, що:

- Освітніми компонентами є – навчальні дисципліни, курсові проекти/роботи, всі види практик, кваліфікаційні роботи.
- Освітні компоненти (ОК) програми поділяють на *Обов'язкові* (нормативні) та *Вибіркові*.
- Обов'язкові (нормативні) ОК містять компоненти які забезпечують загальні компетентності програми (відносяться до циклу загальної підготовки) та фахові компетентності програми (відносяться до циклу професійної підготовки).
- Формою підсумкового контролю з ОК може бути екзамен, залік (в т.ч. для курсових проектів/робіт) або захист кваліфікаційної роботи.

Відповідно до вимог стандартів необхідно в рамках освітніх програм однієї спеціальності забезпечити уніфікацію ОК, що спрямовані на формування компетентностей спеціальності:

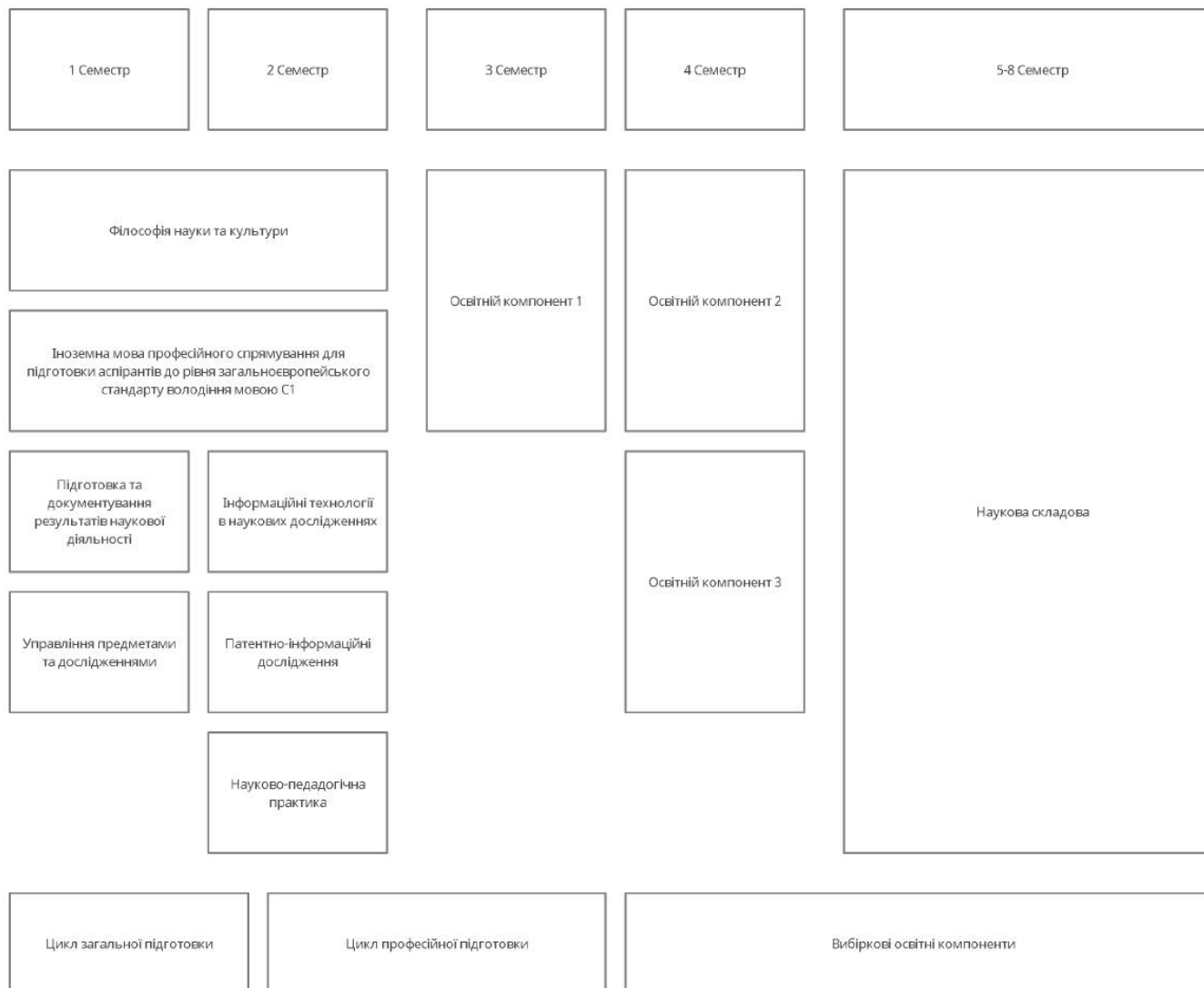
Обсяг Вибіркових ОК має бути в обсязі не менше 25% від обсягу програми: для докторів філософії – мінімум **7,5** кред. ЄКТС (для освітньої складової 30 кредитів). Особливістю розподілу ОК для програм підготовки докторів філософії є те, що:

- **Обов'язкові** (нормативні) ОК включають такі складові:
 1. Цикл загальної підготовки
 - 1.1. Навч.дисципліни для здобуття мовних компетентностей (8 кредитів)
 - 1.2. Навч.дисципліни для оволодіння загально-науковими (філософськими) компетентностями (6 кредитів)
 2. Цикл професійної підготовки
 - 2.1. Навч.дисципліни для здобуття універсальних компетентностей дослідника (12 кредитів)
- **Вибіркові** ОК включають такі складові:
 1. Навч.дисципліни для здобуття глибинних знань зі спеціальності (12 кредитів)

3. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Цей розділ ОП повинен містити короткий **опис логічної послідовності** вивчення компонентів освітньої програми. З огляду на велику кількість компонентів ОП рекомендується представляти інформацію у графічній формі. У випадку реалізації вільного вибору дисциплін відповідні ОК не матимуть конкретної назви і можуть або бути відсутніми в схемі, або бути представленими як «Вибіркова дисципліна 1», «Вибіркова дисципліна 2» тощо. **Наприклад:**

3. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА підготовки аспіранта спеціальності 136 «Металургія»

4. НАУКОВА СКЛАДОВА

Наукова складова підготовки докторів філософії має містити інформацію щодо плану наукової роботи аспіранта та форми контролю виконання цього плану, наприклад:

Рік підготовки	Зміст наукової роботи аспіранта	Форма контролю
1	Вибір та обґрунтування теми наукового дослідження, визначення мети та задач дослідження, об'єкту та предмету дослідження, строків виконання та обсягу наукових робіт; здійснення аналізу сучасних поглядів та підходів за обраним напрямом, розробка методології проведення дослідження. Підготовка та публікація не менше 1-ї статті у наукових фахових виданнях України або за кордоном за темою дослідження; участь у наукових і науково-практичних конференціях з публікацією тез доповідей.	Затвердження теми дисертації та індивідуального плану роботи аспіранта на 1-й рік. Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта двічі на рік
2	Проведення наукового дослідження, що передбачає проведення експериментальних досліджень на лабораторному обладнанні та теоретичних досліджень. Підготовка та публікація не менше 1-ї статті у наукових фахових виданнях України або за кордоном за темою дослідження; участь у наукових і науково-технічних конференціях з публікацією тез доповідей	Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта двічі на рік
3	Проведення наукового дослідження, що передбачає проведення експериментальних досліджень на лабораторному обладнанні та теоретичних досліджень, проведення випробування отриманих результатів в умовах промисловості. Підготовка та публікація не менше 1-ї статті у наукових фахових виданнях України або за кордоном за темою дослідження; участь у наукових і науково-технічних конференціях з публікацією тез доповідей.	Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта двічі на рік
4	Оформлення результатів досліджень у вигляді дисертації. Отримання документів, які підтверджують практичну цінність роботи. Підведення семінарів відповідних підрозділів та засідання секції Вченої ради Інституту, проведення презентації роботи в двох установах. Подання документів на попередню експертизу дисертації. Захист дисертації.	Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта двічі на рік. Розгляд роботи секцією Вченої ради інституту з оглядом наукової новизни та практичного значення результатів дисертації, оцінка ступеню готовності дисертації до захисту.

5. ФОРМА ВИПУСКНОЇ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У цьому розділі подається інформація про види та форми підсумкової атестації та документи, які отримує випускник на основі її успішного проходження відповідно до вимог СВО. **Наприклад:**

- ⇒ «Атестація освітньої складової освітньо-наукової програми _____ здійснюється шляхом складання заліків та екзаменів з дисциплін загальної та професійної підготовки перед комісією, склад якої затверджується директором Інституту. Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу чи наукової установи, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради. Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії (або наукові доповіді у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях), а також відгуки опонентів оприлюднюються на офіційному вебсайті Інституту відповідно до законодавства. Випускна атестація здійснюється у формі атестаційного екзамену. Атестаційний екзамен перевіряє досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти та освітньою програмою».
- ⇒ Випускна атестація здобувачів вищої освіти за освітньою програмою _____ спеціальності _____ здійснюється у формі захисту дисертаційної роботи та завершується видачею документа встановленого зразка про присудження йому ступеня доктора філософії з присвоєнням кваліфікації: доктор філософії з _____. Кваліфікаційна робота перевіряється на плагіат. Випускна атестація здійснюється відкрито та публічно.

6. МАТРИЦІ ВІДПОВІДНОСТЕЙ

Заповнюючи матриці відповідності слід врахувати те, що одна й та ж компетентність інколи вбудована в різні компоненти ОП. Всі програмні компетентності, зазначені у Профілі ОП мають бути зазначені у матриці і має бути чітко визначено, якими компонентами ОП розвивається кожна компетентність. Як правило, освітні компоненти циклу загальної підготовки формують загальні компетентності, а освітні компоненти циклу професійної підготовки формують фахові компетентності.

У другій матриці визначають якими компонентами програми забезпечується досягнення програмних результатів навчання визначених у профілі ОП.

У випадку реалізації вільного вибору дисциплін відповідні вибіркові дисципліни не формують, а в залежності від вибору, тільки підсилюють ту чи іншу компетентність або програмні результати, тому у матриці такі компоненти будуть відсутні.

Особливістю заповнення матриць відповідності для **програм докторів філософії** є наявність стовпчика з науковою складовою, якій за потреби можна поставити у відповідність формування певних компетентностей та програмних результатів навчання.